

RAPORT KOŃCOWY Z REALIZACJI ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROGRAMIE NAPRAWCZYM ZWIĘKSZAJĄCYM ABSORPCJĘ FUNDUSZY STRUKTURALNYCH W RAMACH NPR 2004 – 2006

(za okres od grudnia 2005 r. do listopada 2006 r.)

W dniu 6 grudnia 2005 r. Rada Ministrów przyjęła *Program naprawczy zwiększający absorpcje funduszy strukturalnych w ramach Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006*, opracowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w porozumieniu z Ministerstwem Finansów. Dokument przewidywał podjęcie działań krótko- i długoterminowych, służących osiągnięciu głównego celu tj. poprawie absorpcji środków strukturalnych w ramach NPR 2004-2006. Realizacja tych działań została przypisana, według kompetencji, Ministerstwu Rozwoju Regionalnego, Ministerstwu Finansów bądź też miała charakter zadań wspólnych dla tych ministerstw.

W związku z faktem, że zdecydowana większość zadań przewidzianych w *Programie naprawczym* została zrealizowana bądź jest obecnie finalizowana niniejszy dokument ma formę raportu podsumowującego i zamykającego wykonanie *Programu*.

I. Działania nadzwyczajne służące osiągnięciu celu krótkoterminowego, tj. przekazania do końca 2005 r. do Komisji Europejskiej wniosków o refundację na kwotę ok. 300 mln euro.

W wyniku działań podjętych przez Ministra Rozwoju Regionalnego oraz Ministra Finansów zdecydowanie przyspieszono w ostatnich dwóch miesiącach 2005 r. wnioskowanie do KE o refundację wydatków z funduszy strukturalnych, z 37,4 mln euro (1,32 % alokacji dostępnej na lata 2004 – 2006) na koniec października do 346,8 mln euro (4,04% alokacji) na koniec grudnia 2005r. , co pozwoliło osiągnąć założony w *Programie* cel krótkoterminowy.

Kroki podjęte przez MRR polegały głównie na bezpośredniej współpracy w zakresie przygotowania wniosków o płatność z beneficjentami realizującymi zwłaszcza duże i zaawansowane przedsięwzięcia, generujące znaczne wydatki, a także z wojewodami, z pomocą MSWiA, w zakresie procesu kontraktowania środków oraz weryfikacji płatności. Ministerstwo Finansów natomiast włączyło środki prefinansowania dla administracji rządowej do budżetu państwa, dopuściło możliwość przesyłania wniosków o refundację częściej niż raz na kwartał w ramach uproszczonej procedury oraz zaakceptowało jednokrotną weryfikację dokumentów księgowych przy realizacji projektów, co znacznie przyspieszyło proces certyfikowania wydatków wobec KE.

II. Działania długoterminowe (systemowe) prowadzić miały do poprawy absorpcji w 2006r i zapewnienia jej wykorzystania do końca okresu programowania tj. 2008r., przy jednoczesnej poprawie odbioru programów unijnych w oczach opinii publicznej, głównie poprzez wprowadzenie ułatwień dla beneficjentów w realizacji i rozliczaniu projektów.

Podjęte przez administrację rządową działania dotyczyły zmian instytucjonalnych związanych z zarządzaniem i wdrażaniem programów operacyjnych, wypracowania mechanizmów wzmacniających nadzór właściwych ministrów nad instytucjami wdrażającymi określone działania, przeprowadzenia kompleksowej rewizji przyjętych procedur w systemie zwłaszcza aplikowania o środki unijne oraz ich rozliczania, tak by zmniejszyć obciążenia po stronie beneficjentów i instytucji obsługujących te procesy. Ponadto przeprowadzono szereg zmian w otoczeniu prawnym, regulującym różne aspekty wykorzystania środków UE oraz podjęto kroki w celu stabilizacji sytuacji kadrowej w jednostkach z i spoza administracji różnych szczebli odpowiedzialnych za wykonywanie określonych zadań związanych z wdrażaniem NPR 2004-6. Bieżącym elementem zarządzania finansowego programami okazały się także realokacje przyznaných kwot na działania zapewniające ich pełną absorpcję.

Realizacja wyznaczonych w *Programie naprawczym* zadań przedstawia się następująco:

A. Działania po stronie Ministra Rozwoju Regionalnego

Nowelizacja ustaw:

- nowelizacja *ustawy o Narodowym Planie Rozwoju* (Dz. U. Nr 149, poz.1074) - weszła w życie 5 września 2006r. Wprowadziła usprawnienia polegające na odstąpieniu od obowiązku regulowania kluczowych dokumentów w formie aktów prawnych w randze rozporządzenia, tj. wzorów wniosków o dofinansowanie, wzorów umów o dofinansowanie oraz wzorów sprawozdań. Do istotnych zmian wprowadzonych przez nowelizację należy także likwidacja ustawowego wymogu istnienia komitetów sterujących, uporządkowanie zasad kontroli funduszy strukturalnych oraz uproszczenie systemu sprawozdawczości.

Obecnie, w związku z nowelizacją w/w ustawy, uchylanych jest ponad 30 rozporządzeń regulujących wzory dokumentów, które następnie zostaną określone w formie wytycznych właściwych ministrów. Proces uchylania aktów prawnych zostanie zakończony do końca 2006r.

- nowelizacja *ustawy Prawo zamówień publicznych* (Dz.U. NR 79, poz. 551) – weszła w życie 25 maja 2006r. Dostosowała prawo zamówień publicznych do nowych dyrektyw UE, uprościła procedury udzielania zamówień publicznych dla zamówień poniżej 60 tys. euro (brak odwołań i skarg), ograniczyła grupę podmiotów objętych obowiązkiem stosowania powyższej ustawy, uporządkowała procedurę odwoławczą, a także wprowadziła nowe tryby udzielania zamówień.

W III kwartale 2006r. rozpoczęto prace nad kolejną nowelizacją ustawy, która zakłada dalsze uproszczenie procedur udzielania zamówień publicznych, w tym podwyższenie progów, powyżej których konieczne jest stosowanie ustawy (z obecnych 6 tys. do 14 tys. euro), zwiększenie jawności postępowania poprzez wprowadzenie wymogu ujawniania nazw wykonawców oraz ocen złożonych przez nich ofert. Nowelizacja ma także na celu zmianę zasad arbitrażu poprzez powołanie Krajowej Izby Odwoławczej. Projekt nowelizacji został przyjęty przez Radę Ministrów 24 października 2006r., a jego wejście w życie planowane jest do końca marca 2007r.

Zmiany instytucjonalne związane z zarządzaniem programami, w tym służące przyspieszeniu działania instytucji wdrażających w poszczególnych programach

1. W celu wzmocnienia koordynacji polityki regionalnej, w tym absorpcji środków unijnych, utworzono Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które pełni obecnie rolę instytucji zarządzającej dla wszystkich programów operacyjnych realizowanych w ramach NPR 2004-2006 (z wyjątkiem SPO *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich* oraz SPO *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb*). Wymagało to zmian w systemie wdrażania w SPO *Transport* i SPO *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw*, w których dotychczasowe instytucje zarządzające tj. Ministerstwo Transportu i Budownictwa/ Ministerstwo Transportu, Ministerstwo Gospodarki, po przeniesieniu tych funkcji do MRR, uczyniono instytucjami pośredniczącymi. Jednocześnie dla SPO *Rozwój zasobów ludzkich* funkcję instytucji zarządzającej przeniesiono od ministra właściwego ds. pracy i polityki społecznej do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.
2. Bieżącemu i ścisłemu monitoringowi realizacji poszczególnych programów operacyjnych oraz przygotowań do uruchomienia kolejnej perspektywy służy utworzony w dniu 31 lipca br. zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów, pod jego przewodnictwem, Komitet Monitorujący do Spraw Wykorzystania Funduszy ze Środków Unii Europejskiej, który przejął rolę funkcjonującego do końca lipca br. Międzyresortowego Zespołu do Spraw Wykorzystania Instrumentów Strukturalnych.

3. Z uwagi na potrzebę radykalnego zwiększenia poziomu absorpcji środków UE, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego określiło prognozowane wskaźniki finansowe na 2006r. dla każdego z ministerstw zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych, służące ocenie efektywności ich działania oraz poprawie nadzoru poszczególnych ministrów nad instytucjami podległymi im w systemie wdrażania NPR 2004-2006. Powyższe wskaźniki finansowe, zakładające wydatkowanie w bieżącym roku ok. 12 mld zł., ujęte zostały w formie *Prognozy wydatkowania środków z funduszy strukturalnych w 2006 r.*, przyjętej przez Radę Ministrów w marcu br. Rada Ministrów informowana jest w trybie miesięcznym o stanie realizacji *Prognozy w ramach Informacji o stanie realizacji programów operacyjnych współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE.*

W styczniu 2007 r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przedstawi Radzie Ministrów do akceptacji propozycję planowanych wskaźników wydatkowania na 2007r., wraz z informacją o stanie realizacji w/w *Prognozy* przyjętej na rok bieżący.

4. W celu zwiększenia nadzoru oraz zmobilizowania poszczególnych instytucji do efektywniejszego wydatkowania przyznanych funduszy UE, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego sporządziło w październiku br. wykaz instytucji wdrażających odpowiedzialnych za działania realizowane w niezadowalającym tempie, stanowiący podstawę do podjęcia dalszych kroków w zakresie wzmocnienia nadzoru poszczególnych ministrów nad tymi instytucjami i przyspieszenia tempa wdrażania powierzonych im działań. Kolejnym krokiem było zidentyfikowanie, a następnie przedstawienie w październiku br. na forum w/w Komitetu Monitorującego do Spraw Wykorzystania Funduszy ze Środków Unii Europejskiej działań i projektów, których dotychczasowa realizacja wskazuje na poważne zagrożenie wykorzystania pełni przyznanej alokacji lub dofinansowania, wraz z zalecanymi krokami naprawczymi.

Wprowadzenie uproszczeń w systemie wdrażania usprawniających proces rozliczeń środków UE oraz ograniczających obowiązki i obciążenia beneficjentów

1. Ważne zmiany w systemie wdrażania funduszy strukturalnych wprowadziło MRR poprzez nowelizację rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 22 września 2004 r. w sprawie trybu, terminów i zakresu sprawozdawczości dotyczącej realizacji Narodowego Planu Rozwoju, trybu kontroli realizacji Narodowego Planu Rozwoju oraz trybu rozliczeń (z późniejszymi zmianami). Zmiany wprowadzone w powyższym dokumencie zakładały:

- wprowadzenie możliwości dokonywania weryfikacji wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na podstawie załączanego do wniosku o płatność zestawienia dokumentów księgowych, bez konieczności załączania kopii tych dokumentów
- umożliwienie dokonywania korekt technicznych we wnioskach o płatność, bez konieczności odsyłania ich beneficjentowi do poprawy
- zastąpienie dotychczas obowiązującego kwartalnego trybu sprawozdawczości w ramach projektów i programów trybem półrocznym.

2. Na poziomie programów operacyjnych propozycje uproszczeń systemu wdrażania oraz przyjętych procedur wypracowywały m.in. specjalnie powołane grupy robocze (dla SPO *Rozwój zasobów ludzkich*, SPO *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw*, IW *Equal*, PO *Pomoc techniczna*, SPO *Transport*, SPO *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich*, Fundusz Spójności). Wprowadzenie w życie zmian zaproponowanych przez grupy naprawcze, a także innych inicjatyw usprawniających poszczególne procesy w programach wiązało się z koniecznością znowelizowania porozumień międzyinstytucjonalnych, podręczników procedur, a także aktów wykonawczych do *ustawy o NPR* (łącznie instytucje zarządzające dokonały od grudnia 2005 r. nowelizacji 48 rozporządzeń wydanych na podstawie *ustawy o NPR*).

Szczegółowy wykaz zmian wprowadzonych w poszczególnych programach w okresie grudzień 2005 r. – listopad 2006 r. przedstawia załącznik do niniejszego materiału.

3. Równoległe do prac grup naprawczych na poziomie poszczególnych programów operacyjnych, w lipcu br. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przeprowadziło przegląd procedur rozliczeń wniosków o płatność, celem identyfikacji najważniejszych barier opóźniających rozliczanie wydatków z funduszy strukturalnych.

4. W oparciu o w/w analizę barier w rozliczaniu wydatków z funduszy strukturalnych oraz wyniki prac grup naprawczych Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przygotowało wytyczne dla wszystkich instytucji wdrażających dotyczące stosowania wypracowanych uproszczeń w systemie weryfikacji i refundacji wydatków. Do głównych uproszczeń rekomendowanych przez MRR należą:

- wprowadzenie, a następnie rozpropagowanie wśród beneficjentów możliwości składania częściowych wniosków o płatność
- stworzenie możliwości częściowego poświadczania wniosków o płatność
- unikanie dublowania procesu weryfikacji wniosku o płatność przez poszczególne instytucje
- umożliwienie rozliczania wniosków o refundację, przedkładanych przez instytucje wdrażające/pośredniczące, z zaburzonymi proporcjami wkładu wspólnotowego w stosunku do proporcji wynikających z uzupełnienia programu operacyjnego
- odstąpienie od sztywnych terminów występowania przez instytucje wdrażające/pośredniczące z wnioskiem o refundację do instytucji zarządzającej i umożliwienie przedkładania wniosku co najmniej raz w miesiącu.

Ustabilizowanie i podniesienie jakości kadr realizujących programy

W październiku br. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przygotowało *Plan działań na rzecz zwiększenia potencjału administracyjnego jednostek zaangażowanych w realizację Programów Operacyjnych w Polsce w latach 2007- 2013*, który przewiduje zatrudnienie w 2007 r. dodatkowych 400 osób w instytucjach administracji rządowej zaangażowanych we wdrażanie funduszy strukturalnych w Polsce, a także ujednoczenie wynagrodzeń pracowników zajmujących się zarządzaniem tymi środkami, zarówno w ramach obecnej, jak i nowej perspektywy finansowej. Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów, *Plan działań* stanowić będzie podstawę do ubiegania się przez poszczególne instytucje o środki na stworzenie i dofinansowanie z pomocy technicznej nowych etatów w strukturach organizacyjnych urzędów centralnych.

Realokacje środków w ramach NPR 2004-2006

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego opracowało zasadę realokacji środków pomiędzy działaniami w ramach programów operacyjnych, która została przyjęta przez Radę Ministrów w styczniu 2006r.

Całkowita wartość realokacji dokonanych od początku wdrażania programów operacyjnych wynosi ponad 404 mln euro, co stanowi ok. 4% alokacji środków UE przyznanej Polsce na lata 2004 – 2006 (z czego ponad 119 mln euro to realokacje między priorytetami, które wymagają zgody KE, a blisko 285 mln euro to realokacje w ramach priorytetów pomiędzy poszczególnymi działaniami). Dotychczas dokonano realokacji pomiędzy priorytetami w następujących programach:

- SPO *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb* – trzy realokacje o łącznej kwocie 37,8 mln euro
- SPO *Transport* – 48 mln euro
- SPO *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich* – 8 mln euro
- SPO *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw* – 9,8 mln euro

- SPO *Rozwój zasobów ludzkich* – 13,5 mln euro
- PO *Pomoc techniczna* – 1,7 mln euro

B. Działania wspólne Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

1. Ustalenie minimalnego zakresu porozumień finansowych – w celu przyspieszenia procesu sporządzania i renegocjacji porozumień zawieranych pomiędzy instytucją płatniczą (MF) a nowymi instytucjami zarządzającymi ulokowanymi w MRR, oba ministerstwa wypracowały do końca marca 2006r. minimalny zakres w/w porozumień.

C. Działania po stronie Ministerstwa Finansów

Opracowanie i wdrożenie wieloletniego budżetowania programów w ramach NPR

Projekt nowelizacji *ustawy o finansach publicznych*, przygotowany przez Ministerstwo Finansów we współpracy z MRR w części dotyczącej finansowania z funduszy UE programów i projektów, został przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 9 października br. Propozycje zmian przepisów *ustawy o finansach publicznych* odnoszą się zasadniczo do nowej perspektywy finansowej 2007 - 2013. Główne propozycje zmian dotyczą m.in.:

- włączenia środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej do budżetu państwa
- możliwości podziału rezerwy budżetu państwa przeznaczonej na współfinansowanie projektów przez Ministra Rozwoju Regionalnego, po uprzednim wystąpieniu do Ministra Finansów o jej uwolnienie
- umożliwienia przekazywania zaliczek na poczet realizacji projektów przez beneficjentów
- wprowadzenia mechanizmu wieloletniego planowania i wykorzystania środków finansowych na realizację wieloletnich programów operacyjnych
- ujęcia środków na finansowanie poszczególnych programów operacyjnych w odrębnych częściach budżetowych dla każdego z programów
- zmiany zasad dotyczących środków niewygasających, możliwości przesuwania środków między częściami budżetowymi oraz działaniami
- dopuszczenia możliwość „nadkontraktacji” do wysokości 10% ogólnej kwoty wydatków w danym programie (zawarcie umów na kwotę większą niż alokacja wymagać będzie uzyskania zgody Ministra Rozwoju Regionalnego wydanej w porozumieniu z Ministrem Finansów).

Uczynienie Ministra Rozwoju Regionalnego odpowiedzialnym za podział środków rezerw budżetowych przeznaczonych na realizację NPR 2004-2006

Zgodnie z przyjętą przez Komitet Europejski Rady Ministrów w styczniu br. procedurą przyznawania środków z rezerwy celowej (część 83 poz. 10), Minister Rozwoju Regionalnego dokonuje podziału kwot dostępnych w ramach części C omawianej rezerwy pomiędzy poszczególne programy/mechanizmy finansowe oraz akceptuje wszystkie wnioski dotyczące programów realizowanych z udziałem funduszy strukturalnych.

Uruchomienie zaliczki z KE na finansowanie programów

W 2006r. Ministerstwo Finansów udostępniło na realizację programów operacyjnych prawie całość zaliczki z Komisji Europejskiej: do końca września br. z 1 358,9 mln euro płatności zaliczkowej na rachunki programowe instytucji zarządzających i pośredniczących trafiło 1 237,9 mln euro (91%).

Przeprowadzenie audytu systemu SIMIK

W związku z opóźnieniami we wdrażaniu systemu informatycznego SIMIK, a także wątpliwościami, co do słuszności przyjętych w systemie założeń, został zlecony audyt tego systemu, którego celem było zaproponowanie usprawnień, a także wskazanie dalszego kierunku rozwoju systemu. Na podstawie wyników audytu ma zostać podjęta decyzja o zakresie i harmonogramie dalszych prac nad systemem SIMIK oraz o jego ewentualnym wykorzystaniu w okresie 2007 -2013. Audyt został zakończony 10 listopada 2006r., jednak jego wyniki nie zostały jeszcze opublikowane przez Ministerstwo Finansów.

Uporządkowanie zagadnień związanych z audytem i kontrolą środków UE

Zracjonalizowanie i lepszą koordynację systemu kontroli i audytu zapewniła nowelizacja *ustawy o Narodowym Planie Rozwoju*. Ustawa bowiem, poza usunięciem z systemu kontroli jednostek monitorująco-kontrolnych dla funduszy, dała między innymi delegację do utworzenia Komitetu Audytu i Kontroli Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności. Komitet, utworzony w październiku br. przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, zajmuje się koordynowaniem działalności wszystkich instytucji pełniących funkcje kontrolne w systemie wdrażania środków z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Dotychczas odbyły się 2 spotkania Komitetu, na których poruszano m.in. kwestię reorganizacji systemu kontroli z art. 5 i 10 rozporządzenia KE 438/2001 w wyniku nowelizacji ustawy o NPR oraz rezultaty kontroli przeprowadzonych w 2006 r. Na kolejnych spotkaniach omówione zostaną wyniki audytów przeprowadzanych dotychczas przez Komisję Europejską oraz raporty i zestawienia o nieprawidłowościach.

Doprecyzowanie zasad raportowania o nieprawidłowościach

Kolejna zmiana w systemie audytu i kontroli funduszy europejskich została wprowadzona, zatwierdzonym przez Ministra Finansów w dniu 14 lipca br., dokumentem pt. „*System informowania o nieprawidłowościach finansowych w wykorzystaniu funduszy strukturalnych*”. Ustanawia on następujące formy raportowania o nieprawidłowościach:

- Raporty bieżące i kwartalne
- Kwartalne zestawienie nieprawidłowości
- Informacja o braku nieprawidłowości
- Zestawienia nieprawidłowości nie podlegających raportowaniu

Jednocześnie dokument na nowo definiuje rodzaje ewentualnych nieprawidłowości, tj.:

- nieprawidłowości podlegające raportowaniu do Komisji Europejskiej w tym nieprawidłowości szczególnego znaczenia,
- nieprawidłowości nie podlegające raportowaniu do Komisji Europejskiej.

Nowy system redefiniuje ponadto zasady dostępu do informacji dotyczących nieprawidłowości, gromadzonych przez odpowiednią jednostkę organizacyjną Ministerstwa Finansów.

Wzmocnienie kadrowe i organizacyjne jednostki w MF odpowiedzialnej za realizację kontroli pogłębionych 5% wydatków

Pod koniec 2005r. dokonano zmiany w strukturze organizacyjnej Ministerstwa Finansów, polegające na przekazaniu zadań kontrolnych dotyczących kontroli pogłębionej 5% wydatków, koordynowanej przez Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych, do jednostki odpowiedzialnej za zamknięcie pomocy tj. Departamentu Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE. Zadania Biura Międzynarodowych Relacji Skarbowych w zakresie koordynacji systemu informowania

o nieprawidłowościach finansowych zostały natomiast przekazane Departamentowi Kontroli Skarbowej I w MF.

Wprowadzone w ramach *Programu naprawczego* uproszczenia w systemie wdrażania programów i projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE przyniosły zdecydowany wzrost absorpcji środków i spotkały się z pozytywnym przyjęciem opinii publicznej.

Załącznik: Zmiany wprowadzone w poszczególnych programach w okresie grudzień 2005 r. – listopad 2006 r.

Wypracowaniu uproszczeń w procedurach poszczególnych programów, określających m.in. zasady aplikowania i realizacji projektów przez beneficjentów, służyło powołanie w I kwartale 2006r. grup roboczych przy większości z programów, których zadaniem była szczegółowa rewizja przyjętych rozwiązań w systemie wdrażania i zaproponowanie odpowiednich zmian służących m.in. zmniejszeniu obciążeń po stronie beneficjentów i instytucji związanych z realizacją, a przede wszystkim rozliczaniem projektów i programów współfinansowanych z funduszy UE.

Poniżej przedstawiono listę usprawnień wprowadzonych w ramach poszczególnych programów operacyjnych w okresie od lutego do listopada 2006r.

1. Sektorowy Program Operacyjny Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw

W wyniku prac nad uproszczeniami systemu wdrażania SPO-WKP w ramach specjalnie powołanej grupy roboczej (której prace trwały w marcu br.), zaproponowano liczne rekomendacje zarówno o charakterze ogólnym, jak i szczegółowym w zakresie kontraktowania, rozliczania projektu, sprawozdawczości i monitorowania realizacji projektu, pomocy technicznej i wdrażania systemu SIMIK. Ponadto liczne uproszczenia wprowadzane były na bieżąco, w odpowiedzi na identyfikowane problemy i potrzeby.

Do najważniejszych można zaliczyć:

- odstępianie od wymogu stosowania procedury uproszczonej udzielania zamówienia w ramach SPO WKP
- odstępianie od kontroli ex-ante płatności dokonywanej na poziomie instytucji zarządzającej i instytucji pośredniczących, co przyspieszyło płatności dokonywane na rzecz beneficjentów
- zlikwidowanie komitetu sterującego
- określenie wzorów wniosków o dofinansowanie, umów i sprawozdań w ramach SPO-WKP w formie wytycznych MRR, co wymagało uchylene obowiązujących rozporządzeń regulujących tę kwestię
- stworzenie zakładki „Baza wiedzy SPO-WKP” na stronie internetowej, stanowiącej bazę informacji, dokumentów i interpretacji dla pracowników instytucji odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań SPO-WKP
- rezygnacja z obowiązku określania wskaźników oddziaływania we wniosku o dofinansowanie oraz w sprawozdaniach beneficjentów
- przyjęcie zasady dotyczącej możliwości uznania projektu za zrealizowany na podstawie osiągnięcia prognozowanych wskaźników produktu (wybrane działania)
- rezygnacja z wymogu przedstawiania faktury zakupu używanego środka trwałego przez sprzedającego na rzecz deklaracji wystawionej przez sprzedającego określającej pochodzenie sprzętu
- zmiana zasad udzielania wsparcia i wyboru projektów w poddziałaniu 2.2.1 oraz powierzenie PARP roli instytucji wdrażającej

- modyfikacja kryteriów wyboru projektów w poddziałaniu 1.2.3
- inne uproszczenia w odniesieniu do poszczególnych działań, m.in.:
 - poddziałanie 2.2.2 *Wsparcie w zakresie internacjonalizacji przedsiębiorstw* - rozszerzenie katalogu wydatków kwalifikowanych
 - usunięcie kryterium merytorycznego „udział własny ponad minimalny wymagany udział w %” (dotyczy działań: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2.2, 2.3)
 - działanie 2.1 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo*: rezygnacja z pośrednictwa RIF w czynnościach wdrożeniowych (weryfikacja wniosku o aneks, wniosku o płatność końcową, umowy o świadczenie usług), usprawnienie zasad odwoływania się od wyników oceny wniosków o dofinansowanie, wprowadzenie możliwości usuwania przez członków Grupy Roboczej z listy wydatków kwalifikowanych wydatków nieuzasadnionych bez konieczności odrzucania wniosków
 - w odniesieniu do działania 2.3 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje*: rezygnacja z obowiązkowego finansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych (w tym kredytem bankowym), wprowadzenie możliwości usuwania przez członków Grupy Roboczej z listy wydatków kwalifikowanych wydatków nieuzasadnionych bez konieczności odrzucania wniosków.

2. Sektorowy Program Operacyjny *Rozwój zasobów ludzkich*

5 lipca br. weszło w życie znowelizowane rozporządzenie w sprawie trybu składania i wzoru wniosku o dofinansowanie realizacji projektu oraz wzoru umowy o dofinansowanie projektu w ramach SPO RZL 2004 – 2006 (Dz. U. Z 2004 r. Nr 234, Poz. 2348), w ramach którego dokonano głównie następujących uproszczeń:

- usunięto listę załączników do wniosku o dofinansowanie projektu z rozporządzenia – lista wymaganych załączników będzie określana przez instytucje wdrażające w ogłoszeniu konkursowym
- pozostawiono do decyzji instytucji wdrażającej określanie wartości procentowej pierwszej transzy środków na finansowanie projektu oraz określanie procentowego poziomu rozliczenia otrzymanych transz wymaganego od beneficjentów
- przewidziano przepisy usprawniające proces dokonywania zmian w projektach
- wprowadzono procedurę oceny wniosków o płatność na podstawie próby dokumentów księgowych, co upraszcza system weryfikacji w ramach niektórych działań.

3. Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL

- 21 czerwca br. weszło w życie rozporządzenie *Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 7 czerwca 2006 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie trybu składania i wzorów wniosków o dofinansowanie działań oraz wzoru umowy o dofinansowanie działania w ramach programu operacyjnego –PIW EQUAL dla Polski 2004-2006*, w którym wprowadzono szereg zmian usprawniających system wdrażania, m. in.:
 - obniżenie limitu rozliczania transz otrzymanych środków z 80% do 70%
 - rezygnacja z akceptacji przez IZ poświadczenia i zestawienia wydatków oraz wniosków o płatność, jako warunku dokonania płatności pośredniej.

- w celu przyspieszenia procesu rozliczeń finansowych dodano we wzorze umowy o dofinansowanie przepis, zgodnie z którym za każdy dzień zwłoki w złożeniu wniosku o płatność naliczana jest kara w wysokości 0,30/00 wartości działania
- 23 sierpnia 2006 r. opublikowano znowelizowane rozporządzenie w sprawie wzorów sprawozdań sporządzanych w ramach programu operacyjnego – Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006 (Dz. U. Nr 150, poz. 1085), które ujednoliciło i uprościło wzory sprawozdań
- zmniejszono liczbę dokumentów przedkładanych wraz z wnioskiem o płatność
- prowadzone są działania zachęcające Partnerstwa do składania wniosków cząstkowych, tj. składanie wniosków rozliczających kwotę mniejszą niż 70% dotychczas otrzymanych transz dotacji.

4. Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG

- 11 lipca 2006 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie przekazywania i zwrotu środków na prefinansowania projektów w ramach Programów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A. Rozporządzenie zapewnia beneficjentom programów na granicy zachodniej szybką dostępność środków na realizację projektów wobec braku zaliczki z KE dla tych programów
- prowadzony jest bieżący (tygodniowy) i bezpośredni monitoring urzędów wojewódzkich w zakresie kontraktowania i wnioskowania o płatności
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wystąpiło do Wojewodów o przyspieszenie kontraktowania środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programów INTERREG III A
- zwiększenie częstotliwości składania wniosków przez beneficjentów i instytucje pośredniczące oraz zaangażowanie Euroregionów w przygotowanie przez beneficjentów wniosków o płatność
- weryfikacja dokumentacji finansowej przy wniosku o płatność na podstawie próby
- priorytetowe traktowanie wniosków/projektów największych, których realizacja jest najbardziej zaawansowana pod względem rzeczowym i finansowym
- dopuszczenie możliwości dokonywania jednej kontroli na zakończenie realizacji projektu
- modyfikacja przepływów w zakresie pomocy technicznej - polegająca na dokonywaniu płatności bezpośrednio z rachunku programowego na poziomie Instytucji Krajowej/Zarządzającej dla pomocy technicznej do beneficjentów pomocy technicznej
- zwiększono zatrudnienie w instytucjach pośredniczących.

5. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

- instytucja zarządzająca sporządziła i zastosowała metodologię doboru próby do weryfikacji załączników do wniosku o płatność
- załącznikami do wniosków o płatność przekazywanych instytucji pośredniczącej przez instytucje wdrażające są zestawienia faktur lub innych dokumentów o równoważnej wartości dowodowej zamiast kopii faktur
- w ramach działania 2.2 *Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne* wprowadzono możliwość zaliczkowego rozliczania stypendiów bez konieczności przedstawiania faktur (przedstawianie oświadczenia o uczestnictwie ucznia w zajęciach szkolnych zamiast faktury i paragonów)

- w ramach Działania 3.4 *Mikroprzedsiębiorstwa* zrezygnowano z procedury uproszczonej udzielania zamówień publicznych
- w zakresie sprawozdawczości zmieniono wzory sprawozdań oraz zrezygnowano z raportowania realizacji planu kontroli.

6. Program Operacyjny *Pomoc techniczna*

- dokonano realokacji środków pomiędzy priorytetami w celu dostosowania alokacji w poszczególnych działaniach do bieżącego zapotrzebowania zgłaszanego przez beneficjentów programu, a tym samym zapewnienia pełnej kontraktacji środków
- uproszczono wzory sprawozdań, wprowadzono sprawozdania półroczne w miejsce kwartalnych
- uproszczono wzór umowy o dofinansowanie
- określenie wzorów wniosków o dofinansowanie, umów i sprawozdań w ramach PO PT w formie wytycznych MRR, co wymagało uchylene obowiązujących rozporządzeń regulujących tę kwestię.

7. Sektorowy Program Operacyjny *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich*

W wyniku trzykrotnej nowelizacji (w kwietniu, lipcu i listopadzie 2006r.) *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie Uzupelnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006* wprowadzono następujące zmiany:

- umożliwiono rozpoczęcie przez beneficjenta realizacji projektu już z chwilą złożenia wniosku o dofinansowanie realizacji projektu
- rozszerzono źródła finansowania zewnętrznego projektów w ramach działania 1.5 *Poprawa przetwórstwa...* poprzez dodanie do kredytu inwestycyjnego także innych kredytów bankowych albo pożyczki
- doprecyzowano w działaniu 2.7 *Pilotażowy Program Leader* + kryteria dostępu i sposoby dokumentowania ich spełniania
- doprecyzowano zapisy uzupełnienia dotyczące możliwości refundacji jedynie wkładu pochodzącego z Sekcji Orientacji EFOiGR w sytuacji, gdy Beneficjent wcześniej otrzymał współfinansowanie krajowe projektu ze środków budżetu państwa w przypadku działań 2.2. *Scalanie gruntów*, 2.5. *Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi* oraz Priorytetu 3 *Pomoc techniczna*.
- w działaniu 2.7 *Pilotażowy Program Leader+* wprowadzono mechanizm umożliwiający dokonywanie płatności (w wysokości odpowiadającej kwocie krajowego współfinansowania projektów) na rzecz beneficjentów bezpośrednio po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu
- umożliwienie beneficjentom rozpoczynanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu, a także zniesienie obowiązków dotyczących postępowania przetargowego w przypadku gdy nie wynika to z ustawy *Prawo zamówień publicznych*
- zmiana w zakresie zasad rozliczania projektów dla działań 2.2. *Scalanie gruntów*, 2.5. *Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi* oraz priorytetu 3. *Pomoc techniczna*.

Ponadto np. we wzorze umowy w zakresie działania „Wsparcie doradztwa rolniczego” dokonano w szczególności następujących uproszczeń:

- doprecyzowano zapisy wzoru umowy o dofinansowanie projektu dotyczące terminu rozpatrywania wniosku o płatność
- skrócono termin rozpatrywania wniosku o płatność przez instytucję wdrażającą z dwóch miesięcy do jednego miesiąca
- uproszczono sposób prowadzenia ewidencji świadczonych usług przez beneficjenta
- uproszczono sposób poświadczania za zgodność z oryginałem kopii dokumentów załączanych do wniosku o płatność
- uchylono wiele obowiązków beneficjenta związanych z rozliczeniem wydatków w projekcie, np. obowiązek osobistego składania przez beneficjenta wniosków o płatność w siedzibie Fundacji, otwierania nowego rachunku bankowego przez beneficjenta będącego członkiem spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej itp.

8. Sektorowy Program Operacyjny Transport

26 kwietnia 2006r. pomiędzy MRR (instytucja zarządzająca) a MT (instytucja pośrednicząca w zarządzaniu) zostało podpisane porozumienie określające podział zadań w ramach systemu zarządzania i kontroli SPOT. 3 sierpnia 2006 r. MT zawarło porozumienie z MGM dot. współpracy w zakresie działania 1.2 „Poprawa infrastruktury dostępu do portów morskich”.

- Instytucja Zarządzająca SPOT (IZ) wydała rekomendację by wnioski o refundację składane były do IZ SPOT raz w miesiącu, a nie w cyklu kwartalnym;
- wnioski o refundację przygotowane przez Instytucję Pośredniczącą SPOT (IPZ) przekazywane są do IZ SPOT w trybie roboczym w celu uprzedniej weryfikacji, co znacznie skraca czas weryfikacji formalnie złożonego wniosku;
- IZ SPOT doprecyzowała procedurę dotyczącą przekazywania wniosków o prefinansowanie od IPZ SPOT do IZ SPOT;
- zaczęto wymagać tylko jednego podręcznika procedur wewnętrznych od beneficjenta/beneficjentów realizujących więcej niż jeden projekt;
- w związku ze zmianami w systemie wdrażania funduszy unijnych w Polsce, Minister Transportu zlikwidował Komitet Sterujący SPOT. Aneksy do umów o dofinansowanie oraz zmiany decyzji o dofinansowaniu są zatwierdzane bezpośrednio przez IPZ SPOT;
- IZ SPOT i IPZ SPOT objęły specjalnym trybem monitoringu projekty zagrożone, tj. takie przy których mogą pojawić się trudności z ich zakończeniem do połowy 2008r. Dotyczy to także projektów, które formalnie nie zostały jeszcze włączone do programu, ale ich przyjęcie jest już przesądzone na mocy uchwały Komitetu Monitorującego SPOT (np. projekt metra warszawskiego oczekujący na decyzję Komisji Europejskiej);
- IPZ przeprowadziła szkolenia dla beneficjentów w zakresie prawidłowego przygotowania wniosku o płatność oraz zasad realizacji projektów (w tym obejmujących kwestie ochrony środowiska) i planuje prowadzić dalsze szkolenia tego typu;
- IPZ i IZ SPOT opracowały wspólne stanowisko wobec wzorów sprawozdań z realizacji projektów oraz programu, mające na celu wprowadzenie nowych wzorów sprawozdań i usprawnienie procesu monitorowania realizacji projektów i programu;
- w porozumieniu z IZ IPZ wprowadziła comiesięczne przekazywanie przez beneficjentów harmonogramów wydatków w projektach oraz prognoz wnioskowania o płatność do IPZ, w celu sprawniejszego zarządzania przepływem środków w ramach SPOT oraz informacją na jego temat;
- w ramach struktury organizacyjnej IPZ SPOT przeprowadzono reorganizację zadań dotychczas wykonywanych przez komórki organizacyjne IPZ w związku z wdrażaniem SPOT, których głównym efektem było przekazanie zadań kontrolnych do wyspecjalizowanego w tym zakresie

departamentu odciążając tym samym komórki odpowiedzialne za weryfikację wniosków o płatność i monitorowanie realizacji projektów;

- IPZ opracowała 31 lipca 2006 r. nowy podręcznik procedur IPZ SPOT, w ramach którego usprawniono procesy m.in. procedurę weryfikacji wniosków beneficjenta o płatność;
- zakończono proces legislacyjny nad rozporządzeniami dotyczącymi programu i uzupełnienia SPOT, w wyniku którego skrócona zostanie procedura wyboru projektu do dofinansowania (podpisanie umowy o dofinansowanie projektu będzie równoznaczne z wydaniem decyzji przez Ministra Transportu o dofinansowaniu, a nie jak dotychczas – osobno decyzja i osobno podpisanie umowy). Wejście w życie rozporządzeń nastąpi po uzyskaniu akceptującej decyzji Komisji Europejskiej;
- IZ SPOT zaleciła IPZ SPOT zrezygnowanie z przygotowywania przez beneficjentów schematów graficznych obrazujących proces decyzyjny dotyczący przepływu środków u beneficjenta;
- IZ SPOT wydała rekomendację dla IPZ by przekazywała na bieżąco informacje pokontrolne do IZ. Identycznie przekazywane są informacje pokontrolne sporządzane z kontroli przeprowadzonych przez Urząd Zamówień Publicznych;
- IZ SPOT we współpracy z Instytucją Płatniczą i IPZ planuje zorganizować w I poł. 2007 r. spotkanie warsztatowo-szkoleniowe w zakresie systemu informowania o nieprawidłowościach finansowych. Szkolenie adresowane będzie dla pracowników instytucji zaangażowanych w realizację SPOT oraz przedstawicieli beneficjentów realizujących projekty o wyższej wartości.